

Sinterklaas komt, wat er ook gebeurt

Bron: 75 jaar Vrijheid

ZUTPHEN - Als de Duitsers in mei 1940 ons land binnenvallen, breken er donkere tijden aan, maar het Sinterklaasfeest laten we ons niet afpakken. In een steeds soberder Nederland worden Nederlanders alleen maar creatiever en vastberadener als het gaat om het handhaven van het populaire kinderfeest.

November 1940, Nederland is een half jaar bezet en hoewel het normale leven voor de meeste mensen gewoon doorgaat, zijn er toch wel zorgen rondom het Sinterklaasfeest. Er heerst schaarste en de Duitsers komen met steeds meer ge- en verboden. Dat roept de vraag op of Sinterklaas nog wel gewoon gevierd kan worden, juist nu de mensen wel een beetje vreugde en gezelligheid kunnen gebruiken.

Het Stichting Initiatief Comité Amsterdam, dat altijd de landelijke Sinterklaasintocht in Amsterdam organiseert, staakt vanwege de bezetting zijn activiteiten: de landelijke intocht gaat dit jaar niet door.

De Maasbode 20 november 1940

Hij komt echter wel in de Achterhoek

Gelukkig laat de goedheiligman zich niet tegenhouden en komt hij in de Achterhoek gewoon langs. In de Graafschapbode van 29 november 1940 staat: *'...Het verwondert ons zelfs niet of in heel wat gezinnen zal zo langzamerhand de vraag worden gesteld: vieren we dit jaar toch Sinterklaas? We geloven er goed aan te doen iedereen aan te raden, hier een bevestigend antwoord op te geven. Juist in een tijd die al zoo zorgelijk is en die voor zooveel mensen verdriet en zorgelijkheden meebrengt, is er extra behoefte aan al die kleine vriendelijkheden en verrassingen waarin Sinterklaas uitmunt...'*

Het artikel sluit af met een gedichtje:
Wat ook wijke of verander'
Elke echte Nederlander
Doet toch iets aan Sinterklaas!
't Eeuwenoude feest vergeten
Dáárvan willen we niet weten
De traditie blijft de baas!

De Graafschapbode, 29 november 1940

Ook in Zutphen vieren ze gewoon Sinterklaas. Op 5 december 1940 vaart de goedheiligman, met toestemming van de autoriteiten, met een stoombootje het Hanzestadje aan de IJssel binnen. De aankomst is in verband met de verduisterings-voorschriften, dit jaar wel wat later dan voorgaande jaren, om 9.15 uur in plaats van om 8.00 uur.

[De Zutphense Bakker D. van Beek maakt in 1940 een film van de aankomst van de Sint](#)

Sint als daad van verzet

De cadeautjes worden in de loop der jaren misschien wat kleiner er de hoeveelheid snoepgoed neemt af, maar het Sinterklaasfeest blijft bestaan. Het biedt een vrolijke afleiding in deze donkere dagen en helpt het moreel hoog te houden. Bovendien voelt het ook een beetje als een daad van verzet tegen de

nazi's. Dat is vooral terug te lezen in Sinterklaasgedichten die in de oorlogsjaren zijn geschreven.

Gedicht van de 'Verzet-Sinterklaas'
'Zoo, zeide de Sint en krabde zijn baard
Ik ben nu langzaam oud en bejaard
En de mensen gaan me werkelijk vervelen
Zij moorden en vechten en roven en stelen
Toch is er een kleine groep die ik mag
Die werken en strijden bij nacht en bij dag
Die zich verzetten met hand en tand
En vechten voor vrijheid in Nederland
Voor die wil ik rijden, die wil ik wat geven
Hun wensch ik een gelukkig en voorspoedig leven'

Op pakjesavond 1941 strooit de Royal Air Force doosjes met snoepjes uit boven Nederland. Op de kartonnen doosjes staat "Surprise voor Hitler," met een tekening van zwarte Piet die Hitler een pak voor zijn billen geeft, Naast hem zit de Italiaanse dictator Mussolini in de zak.

R.A.F. snoepdoosje 1941

Sint gaat ondergronds

Naarmate de oorlog vordert, wordt Sinterklaas steeds ingetogener gevierd. In

1944 is er helemaal geen landelijke intocht, vanwege de hongerwinter. Ook in Zutphen komt de goedheiligman dat jaar niet aan op de IJsselkade. De Hanzestad is een maand daarvoor, op 14 oktober, gebombardeerd en de geallieerden hebben Zuid-Nederland al bevrijd. De spanning hangt in de lucht en daarom geven de autoriteiten geen toestemming voor de viering.

In het grootste geheim krijgt een klein groepje Zutphense kinderen de Sint toch te zien in de achterzaal van het Sint Jozefgebouw aan de Halterstraat. Er worden liedjes gezongen en alle kinderen krijgen een cadeautje. De bijeenkomst is zwaar beveiligd en de bezetter en de plaatselijke autoriteiten komen het geheime feestje nooit te weten [..].

Zutphen in puin Collectie Van Beek

Op datzelfde moment viert een bonte groep mensen Sinterklaas in Huis Verwolde te Laren (Gld). Onderduikers, vluchtelingen, omwonenden en personeel van het landgoed verzamelen zich in het landhuis voor het heerlijk avondje, zo blijkt uit onderzoek van Hester Meuleman.

Zij ontdekt in 2011 in de nalatenschap van haar vader een oude Statenbijbel met ingeplakte vergeelde stukken papier. Wat blijkt? De bijbel is in december 1944 gebruikt als het Grote Boek van Sinterklaas.

Van alle aanwezigen, kinderen en volwassenen staat een korte beschrijving in het boek. Opgeschreven door een ondergedoken Nijmeegse student, die die avond de rol van Sinterklaas op zich neemt. Een ondergedoken joodse jongen speelt Zwarte Piet. Echte cadeaus zijn er niet, want: 'De reis [verliep] dit jaar zeer ongunstig door de oorlogsomstandigheden. De soldaten hebben alle

cadeautjes meegegap, vandaar surprises.' Wel krijgen alle aanwezigen een surrogaat boterletter, gemaakt van van koolraap.

Lees het hele verhaal op: <https://www.textualscholarship.nl/?p=9897>